

POSTANOWIENIE

17 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 17 października 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa H.L.
przeciwko Skarbowi Państwa-Prezesowi Sądu Rejonowego w Koninie
o zapłatę,
na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Koninie
postanowieniem z 5 lipca 2024 r., I C 1123/23,
o przekazanie do sądu równorzędnego,

odmawia przekazania sprawy sądowi równorzędnemu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 lipca 2024 r. Sąd Okręgowy w Koninie zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie – na podstawie art. 44¹ k.p.c. – sprawy z powództwa H.L. przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego Koninie innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia wskazano, że zdaniem powoda sądy w Koninie nie gwarantują obiektywnego rozpoznania sprawy co uzasadnia przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie art. 44¹ k.p.c., Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na

społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (§ 1); o przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego za ugruntowany można uznać pogląd, zgodnie z którym art. 44¹ k.p.c., stanowiący odstępstwo od konstytucyjnej i ustawowej zasady rozpoznania sprawy cywilnej przez sąd właściwy miejscowo (zob. m.in. postanowienie SN: z 28 sierpnia 2020 r., V CO 142/20; z 8 sierpnia 2023 r., III CO 426/23). Nadużywanie instytucji przekazywania sprawy do sądu równorzędnego z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości i postrzeganie sądu jako organu bezstronnego, niesie ze sobą realne ryzyko osiągnięcia efektu odwrotnego od zamierzonego. Może bowiem prowadzić do osłabienia zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości. Art. 44¹ k.p.c. znajduje bowiem zastosowanie w sytuacjach, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny, z powodów dotyczących danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości. W konsekwencji art. 44¹ k.p.c. podlega ścisłej wykładni. Do przekazania sprawy innemu sądowi może dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy według przepisów k.p.c. byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości, gdyż godziłoby w społeczny odbiór sądu jako bezstronnego (zob. postanowienie SN z 7 maja 2020 r., sygn. akt V CO 1/20).

Wątpliwości powoda co do bezstronności sądów w Koninie, nie są wystarczającą dla przyjęcia, że dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego, wymaga rozpoznania tej sprawy przez inny sąd równorzędny. Z uzasadnienie postanowienia Sądu Okręgowego nie wynika, aby obawy powoda miały jakiegokolwiek uzasadnione podstawy.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przekazania sprawy sądowi równorzędnemu, uznając, że nie ma podstaw do zastosowania instytucji przewidzianej w art. 44¹ k.p.c.

(M.M.)

r.g.